

Beheerpakketten Open Grasland
Bijlage 3b bij het beheercontract
ANLb 2023-2028

- 1 Grasland met rustperiode
- 2 Kuikenvelden
- 3 Plasdras voor weidevogels
- 4 Legselbeheer op grasland
- 5 Kruidenrijk grasland
- 6 Extensief beweid grasland
- 7 Ruige mest
- 42 Legselbeheer op bouwland en uitgesteld zaaien
- 55 Beperkt gebruik gewasbeschermingsmiddelen

Tabel met vergoedingen

Secretariaat:
Tilsedijk 6
3258LT Den Bommel

Tel. 06 15874800
info@collectiefzhe.nl

1 Grasland met rustperiode

Introductie

Dit pakket biedt rust aan broedende vogels en opgroei gelegenheid aan kuikens. Een rustperiode is vooral voor weidevogels van belang, maar het beheer biedt ook schuil- en foerageergelegenheid voor insecten en kleine zoogdieren.

Voorweiden is toegestaan. Zeker bij productieve graslanden met weinig nesten is dit zinvol: het voorkomt een te zwaar gewas aan het eind van de rustperiode waarin kuikens zich moeilijk kunnen bewegen. Het voorweiden kan tot begin mei, zodat de vogels daarna rust hebben.

Combineren met hoog waterpeil is een waardevolle optie voor grasland met rustperiode. Hoog waterpeil remt de grasgroei, waardoor de grasmatten geschikt is voor weidevogelkuikens. Daarnaast zitten wormen en andere bodemdieren ondieper in de bodem waardoor ze beter beschikbaar zijn voor weidevogels.

Om te voorkomen dat het gras te zwaar wordt, is in het **Natuurbeheerplan** van de **provincie Zuid-Holland** aangegeven dat percelen met een rustperiode voorafgaand aan de beheerperiode **alleen** mogen worden bemest met **ruige mest**. Op basis van het provinciale beleid is onkruidbestrijding met gebruik van **herbiciden** alleen **pleksgewijs** toegestaan.

Voor Kieviten zijn een aantal pakketten met een vroegere rustperiode geschikt (vanaf 15 maart), de rustperiode loopt voor Kieviten ook eerder af, uiteraard alleen als er geen opgroeiende kuikens, ook niet van andere soorten, aanwezig zijn.

Weidevogellandschap (<https://nl.wikipedia.org/wiki/Weidevogel>)

Beheer

Beheereisen (beheeractiviteiten in Koppeltabel = basis voor de vergoeding [activiteitnummer])

- Er worden in de rustperiode van datum x tot datum y geen landbouwkundige bewerkingen uitgevoerd [1].
- *Pakket l, m en q t/m u*: Voorweiden en daarna rust: Het grasland wordt vanaf 1 maart en vóór de rustperiode niet gemaaid [3].

Aanvullende beheervoorschriften

- In de rustperiode vinden geen bewerkingen plaats, ook geen beweiding.
- Het te voet betreden van het perceel moet zoveel mogelijk worden beperkt. Uitzonderingen kunnen worden gemaakt voor maatregelen in het kader van het ANLb zelf, maar ook deze moeten zoveel mogelijk worden vermeden.
- Het gebruik van insecticiden, fungiciden en nematiciden is niet toegestaan.
- Herbiciden mogen alleen pleksgewijs worden toegepast.
- Voorafgaand aan de rustperiode is geen bemesting toegestaan, uitgezonderd bemesting met ruige stalmest. Ná de rustperiode gelden er geen beperkingen aan de bemesting, uitgezonderd de hoeveelheden ruige stalmest (zie pakket 7 Ruige stalmest).
- Pakketten met vroegere rustperiode zijn vooral voor Kieviten geschikt, bij andere soorten wordt een langere rust aangehouden.
- Om de zwaarte van het gewas op percelen met het pakket grasland te beperken willen we bemesting niet langer toestaan vóór de rustperiode. Bemesting met ruige stalmest is wel toegestaan voor de rustperiode. Na de rustperiode gelden er geen beperkingen aan de bemesting. Indien sprake is van voorweiden is bemesting niet bezwaarlijk. Weidevogelkuikens kunnen zich moeilijk voortbewegen door een te zwaar gewas.

- Dit pakket kan worden gecombineerd met Ruige mest en met Hoog waterpeil.

Pakket variant	vergoeding per ha
1a rust 1 april 1 juni	€ 496,48
1b rust 1 april 8 juni	€ 696,66
1c rust 1 april 15 juni	€ 795,34
1d rust 1 april 22 juni	€ 861,98
1l voorweiden rust 1 mei 15 juni	€ 299,26
1m voorweiden rust 8 mei 22 juni	€ 299,26
1q voorweiden rust 1 mei 1 juni	€ 256,13
1r voorweiden rust 8 mei 8 juni	€ 256,13
1s voorweiden rust 1 mei 8 juni	€ 281,95
1t voorweiden rust 8 mei 15 juni	€ 281,95
1u voorweiden rust 15 mei 15 juni	€ 253,34
1v rust 15 maart 15 mei	€ 198,92
1w rust 15 maart 22 mei	€ 353,65
1x rust 15 maart 1 juni	€ 525,08

Nadere eisen

- De beheereenheden worden niet gebruikt om te voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit GLMC 8 (aandeel niet productief areaal) van het GLB 2023-2028.

2 Kuikenvelden

Introductie

Kuikenvelden bieden opgroeiende kuikens van weidevogels de ruimte om op te groeien, omdat een deel van het perceel waar ze zitten niet wordt gemaaid, terwijl de rest al wel wordt gemaaid. Het zijn vaak stroken of blokken in een grasland waar het grasland lang genoeg is om schuilgelegenheid en voedsel voor kuikens te bieden. □

De vergoeding voor dit last-minute beheer met uitgesteld maaien begint te lopen vanaf 16 mei. Kuikenvelden worden bij voorkeur beheerd als vervolg op legselbeheer op grasland, registreer ze dan onder pakket 4 – Legselbeheer.

Kuikenveld: strook niet gemaaid gras (foto <https://www.collectiefnoordwestoverijssel.nl/last-minute-beheer-afsluiten/>)

Beheer

Beheereisen (beheeractiviteiten in Koppeltabel = basis voor de vergoeding [activiteitnummer])

- Er worden in de rustperiode van datum x tot datum y geen landbouwkundige bewerkingen uitgevoerd [1] (zie pakketvarianten).

Aanvullende beheervoorschriften

- In de rustperiode vindt er in het kuikenland geen bewerking plaats en is er ook geen beweiding.
- Kuikenvelden in de vorm van stroken zijn ten minste 6 meter breed.
- Kuikenvelden mogen niet voor 1 juni worden gemaaid, dus ook niet voorafgaand aan de rustperiode voor een kuikenveld.

Pakketvarianten

De rustperiode valt in de periode van 1 mei tot 1 augustus en heeft een duur van tenminste:

Pakket variant	vergoeding per ha
Kuikenvelden	
2a 2 wkn rust 1 mei en 1 aug	€ 346,93
2b 3 wkn rust 1 mei en 1 aug	€ 545,42
2c 4 wkn rust 1 mei en 1 aug	€ 808,58
2d 5 wkn rust 1 mei en 1 aug	€ 943,59

Meldingen

Dit pakket moet minimaal 7 kalenderdagen vóór de ingangsdatum gemeld worden bij RVO via het collectief

3 Plasdras voor weidevogels

Introductie

Plasdras is een aantrekkelijk biotoop voor weidevogels om te rusten en te foerageren. Wormen en emelten komen bij een hoge grondwaterstand dicht naar het maaiveld en zijn daardoor beter bereikbaar voor weidevogels. Plasdrassen kunnen als greppel-plasdras worden ingezet. Greppel-plasdras is een kleinschalige variant van plasdras en wordt ingezet langs slootjes en greppels die van oudsher op het perceel aanwezig zijn. De greppel-plasdras is ook mogelijk via dit beheerpakket.

Niet het diepe water, maar juist het 'drassige' deel van een plasdras is het meest waardevol voor weidevogels. Praktisch vertaald hoeft u op een goed plasdrasperceel niet noodzakelijkerwijs laarzen aan om droge voeten te houden, maar heeft u wel per definitie natte sokken als u er op schoenen doorheen zou lopen. De oppervlakte voor dit pakket is het deel dat in de beheerperiode continu drassig is.

Het is noodzakelijk dat grenzend aan het plas-drasperceel ook kruidenrijk grasland aanwezig is, of grasland met een rustperiode. Dit voorkomt het ontstaan van een 'ecologische val' waarbij de plasdrassen weidevogels uit de omgeving aantrekken, maar waar de nesten vervolgens niet uit kunnen komen of de kuikens niet groot worden, door gebrek aan voedsel (kruidenrijk grasland) of schuilmogelijkheden (rustperiode) in de directe omgeving. In plaats van een verbetering van de biodiversiteit, zorgt het beheer dan onbedoeld voor een achteruitgang.

Het pakket met startdatum 15 februari heeft als voordeel dat de plasdras aanwezig is bij de start van het weidevogelseizoen, het pakket met startdatum 1 maart biedt een langere tijd voor de ontwikkeling van de bodemfauna. De plasdrassen in de periode mei-augustus hebben een functie als opvethabitat voor de vogels. De plasdras in november-december is bedoeld voor overwinterende soorten zoals de Kleine zwaan.

Plas dras in Krimpenerwaard (foto

<https://www.hetkontakt.nl/regio/krimpenerwaard/191048/steeds-meer-plasdraspompen-in-krimpenerwaard>)

□ Beheer

Beheereisen (beheeractiviteiten in Koppeltabel = basis voor de vergoeding [activiteitnummer])

- Het land is geïnundeerd (volledig drassig). De inundatieperiode loopt van datum x tot datum y [4] (zie pakketvarianten).

Aanvullende beheervoorschriften

- Plasdrassen kunnen op een heel perceel of deel van het perceel liggen. Plasdras zetten van het land rondom greppels of langs slootkanten is ook mogelijk.
- De plasdras wordt gecreëerd met pompen, dammetjes, afsluiten greppels of andere maatregelen.
- Het plasdraspakket heeft betrekking op het drassige deel van een perceel. Dat deel moet in zijn geheel drassig zijn.
- Om plasdras tot productieve (landbouw)grond te laten behoren is minstens één keer per jaar een maaibeurt nodig. Eventueel kan het helpen om de kale, slikkige grond in te zaaien.
- Om de plasdras niet te omgeven met een te zwaar gewas, moet het hele perceel vooraf niet worden bemest, gesleept of gebloot.
- **Pakket i t/m m:** In de periode tussen 1 mei en 1 augustus wordt een plasdrasperiode gerealiseerd van ten minste a weken (zie beschreven onder pakketten).
- **Pakket i t/m m:** Bij het afsluiten van het pakket wordt de begindatum van de inundatie in de overeenkomst tussen deelnemer en collectief duidelijk vermeld.

Adviezen

- Om te voorkomen dat de plasdras een ecologische val wordt, is het belangrijk om rondom de plasdras rust en dekking aanwezig is, bij voorkeur met kruidenrijk grasland of eventueel grasland met uitgestelde maaidatum, maar dat gewas moet niet te zwaar worden.
- Om te voorkomen dat de plasdras omgeven wordt door een te zwaar gewas, is het advies om ook na afloop terughoudend te zijn met bemesting en het perceel kort de winter in te laten gaan.
- Dit pakket kan gecombineerd worden met een predatieraster, daarbij wordt het raster rondom meerdere percelen met weidevogelbeheer geplaatst.

Pakketvarianten

Pakket variant	vergoeding per ha
3a plasdras 15 feb 15 april	€ 1.000,83
3b plasdras 15 feb 15 mei	€ 1.586,45
3c plasdras 15 feb 15 jun	€ 2.631,30
3d plasdras 15 feb 1 aug	€ 2.631,30
3i plasdras 3wkn in periode 1mei 1aug	€ 789,39
3j plasdras 4wkn in periode 1mei 1aug	€ 1.052,52
3k plasdras 6wkn in periode 1mei 1aug	€ 1.578,78
3l plasdras 8wkn in periode 1mei 1aug	€ 2.105,04

Meldingen

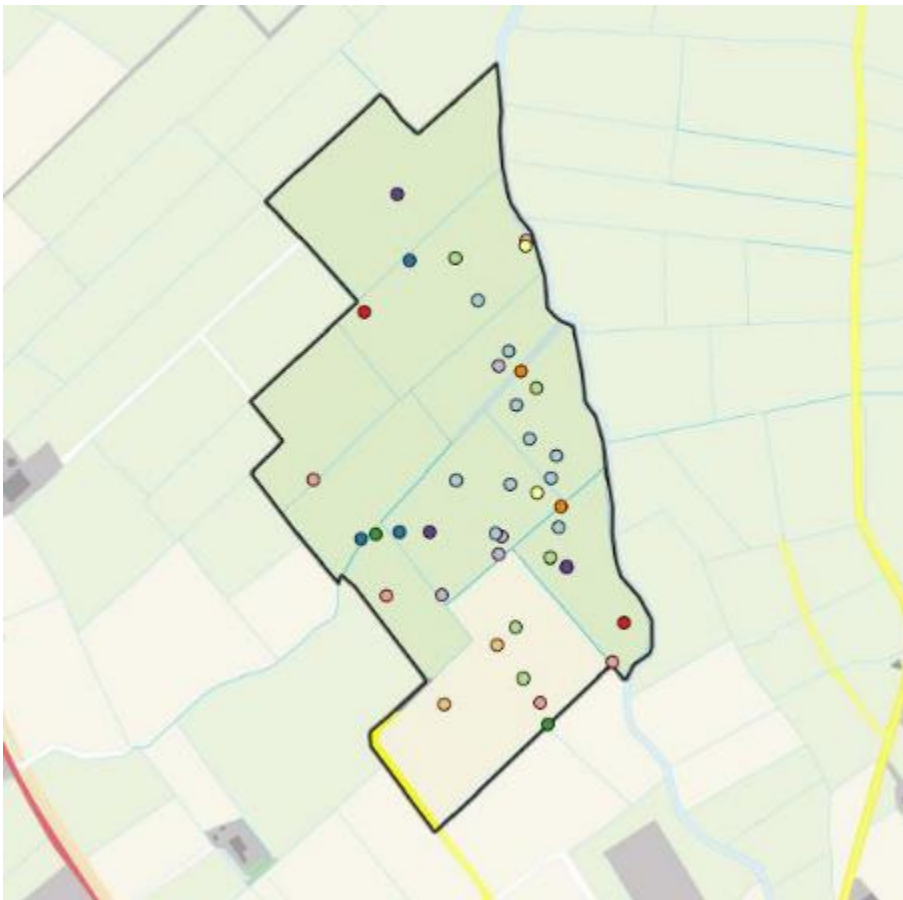
Pakket i -l: Minimaal 7 kalenderdagen vóór de ingangsdatum melden bij RVO via het collectief

4 Legselbeheer op grasland

Introductie

Dit pakket helpt boeren bij de bescherming van nesten en kuikens op grasland. Doordat bekend is waar nesten en kuikens aanwezig zijn, kunnen werkzaamheden daarop worden afgestemd. Hiervoor is het contact met veldmedewerkers en vrijwilligers erg belangrijk. Zij brengen de nesten en kuikens in kaart. Nesten worden geregistreerd, het liefst digitaal. Monitoring vindt idealiter zoveel mogelijk vanaf de rand van het perceel plaats. In overleg met het collectief wordt besproken óf en wanneer het perceel wordt gemaaid of beweid.

Bij aanwezigheid van nesten op grasland worden nestbeschermers geplaatst bij beweiding en bij maaien wordt een deel van het perceel niet gemaaid, zodat de kuikens daar veilig kunnen opgroeien. Op dit deel kan legselbeheer plus aansluitend een periode van rust worden afgesloten “kuikenvelden”

Kaart met territoria van vogeltelling (fragment) (Bron <https://www.waadrane.frl/nieuws/cursus-broedvogels-tellen-succesvol-afgerond/>)

Beheer

Beheereisen (beheeractiviteiten in Koppeltabel = basis voor de vergoeding [activiteitnummer])

- Er wordt aantoonbaar gezocht naar nesten. Gevonden nesten zijn geregistreerd (bijvoorbeeld op stalkaart of via geo-informatie in boerenland vogel monitor). Voor specifieke soorten kan nestgelegenheid worden geplaatst [5].
- **Pakket a:** Gevonden nesten en/of kuikens worden beschermd en gevrijwaard van alle landbouwkundige bewerkingen, tenminste via enclaves van minimaal 50 m² of via het plaatsen van nestbeschermers [5].

- **Pakket d-g:** Kuikenvelden na legselbeheer: Gevonden nesten en/of kuikens worden beschermd en gevrijwaard van alle landbouwkundige bewerkingen op een deel van het perceel (tenminste via enclaves van minimaal 50 m²) via een rustperiode van datum x tot y waarbij de vrijwaring tenminste 14 kalenderdagen duurt [5] (zie pakketvarianten).

Aanvullende beheervorschriften

- Nesten moeten worden geregistreerd en je moet ook aan kunnen tonen dat er naar nesten gezocht is, ook als er geen nesten zijn. Het liefst zien we dat nesten digitaal worden geregistreerd, bijvoorbeeld in de Boerenlandvogelmonitor met een registratie die up to date is. Eventueel registreren via stalkaarten. Via deze registratiemiddelen wordt bijgehouden dat er gezocht is.
- **Pakket a:** De beheereenheid wordt tijdens het broedseizoen één of meerdere malen gecontroleerd op aanwezige legsels. Monitoring van nesten en kuikens zoveel mogelijk zonder betreding van het veld uitvoeren (bijvoorbeeld vanaf de rand van het perceel of met drones).
- **Pakket a:** Een nestenclave heeft een doorsnede van minimaal 8 meter (straal van minimaal 4 m), wanneer de enclave de vorm van een cirkel heeft.
- De pakketten met kuikenvelden (**d t/m g**) volgen op pakket **a**. Dus dit pakket start met pakketvariant **4a**, waar nodig wordt het deel met de kuikenvelden omgezet naar **4d t/m 4g**.
- **Pakket d t/m g:** In de rustperiode zijn bewerkingen en beweiding niet toegestaan
- **Pakket d t/m g:** Kuikenvelden in de vorm van stroken zijn ten minste 6 meter breed.

Adviezen

- Het [maaiprotoocol](#) zoals opgesteld door collectief Veluwe kan gebruikt worden om deelnemers te instrueren over het maaien. Zie ook website van het collectief, daar is het maaiprotoocol te vinden.
- Dit pakket kan cumuleren met het beheer van predatierasters.

Pakketvarianten

Pakket variant	vergoeding per ha
4a legselbeheer op grasland	€ 90,00 *)
4d legselbeheer plus 2wkn rust periode 1mei 1aug	€ 508,28
4e legselbeheer plus 3wkn rust periode 1mei 1aug	€ 649,01
4f legselbeheer plus 4wkn rust periode 1mei 1aug	€ 912,17
4g legselbeheer plus 5wkn rust periode 1mei 1aug	€ 1.047,19
*) per nest	

Meldingen

Pakket d-g: Start rustperiode binnen 7 kalenderdagen melden bij RVO via het collectief

5 Kruidenrijk grasland

Introductie

Kruidenrijk grasland is erg belangrijk voor diverse doelsoorten. De graslanden dragen bij aan de kwaliteit van weidevogelmozaïeken, aan een gevarieerde dooradering, maar ook als meerjarig habitat in akkerclusters zijn ze waardevol. De bloeiende kruiden trekken insecten aan, wat weer de voedselbeschikbaarheid verhoogt voor vogels. Door de late maaidatum zijn kruidenrijke graslandpercelen een geschikt toevluchtsoord voor dieren, in het geval dat omliggend grasland wordt gemaaid of akkers geoogst. Bemesting van kruidenrijk grasland mag buiten de rustperiode, maar om te voorkomen dat er te zwaar gewas komt te staan wordt alleen bemesting met ruige mest aangeraden. Een te zwaar gewas gaat liggen en is niet meer geschikt voor kuikens. Als voedergewas heeft een te zwaar gewas een slechte kwaliteit.

Op kruidenrijke graslanden komen de kruiden van nature in grotere aantallen voor en zijn verspreid over het hele perceel. De zode is open en divers van structuur door de vele kruiden met veel bloeistengels en weinig blad. Dit heeft ook als voordeel dat kuikens zich goed kunnen voortbewegen in het grasland.

Kruidenrijk grasland (foto BoerenNatuur)

Beheer

Beheereisen (beheeractiviteiten in Koppeltabel = basis voor de vergoeding [activiteitnummer])

- Geen gebruik van chemische onkruidbestrijding op min 90 % van de oppervlakte. [7].
- Het gewas wordt jaarlijks minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd [17].
- Minimaal 4 of 8 verschillende indicatorsoorten uit [lijst b](#) ten behoeve van specifiek doel zijn in transect aanwezig in de periode 1 april tot 1 oktober [19a]. (zie pakketvarianten).
- *Pakket a t/m g, j en l*: Er worden in de rustperiode van datum x tot datum y geen landbouwkundige bewerkingen uitgevoerd [1] (zie pakketvarianten).

Aanvullende beheervorschriften

Soortenrijkdom

- Het grasland mag niet worden gescheurd en/of gefreesd.
- Het streven is dat kruidenrijk grasland via natuurlijke processen kruidenrijk is. Bij gebrek aan soorten in de zaadbank of in de omgeving kan pleksgewijs worden ingezaaid met een autochtoon, streekeigen mengsel of met soortenrijk hooi zaden worden aangevoerd. Dit is alleen een optie als de productiviteit gematigd is (rond 5-7 ton droge stof/hectare).

Beweidning en maaien

- Buiten de rustperiode wordt het gewas jaarlijks gemaaid en maaisel afgevoerd. Dit stimuleert de groei van bloeiende kruiden. Een tweede en/of derde keer maaien en afvoeren is toegestaan.
- Iedere maaibeurt een kruidenrijk deel (10% of meer) laten staan. Dit is gunstig voor zaadzetting van bloeiende kruiden en voor insecten.
- Bewerkingen, waaronder beweiding, zijn in de rustperiode niet toegestaan, daarbuiten wel. Bij voorweiden mag je niet bloten.
- **Pakket h en i:** Beweiding van de beheereenheid is toegestaan wanneer de beheereenheid is gelegen langs de randen van een perceel.

Bemesting

- **Pakket a t/m g, j, l:** Uitsluitend bemesting met vaste mest is toegestaan buiten de rustperiode. Dit pakket kan cumuleren met het pakket Ruige mest, ongeveer 5-10 ton per ha. Bij voorkeur bemesten na de rustperiode, om een te zwaar gewas te voorkomen.
- **Pakket h en i:** Bemesting is niet toegestaan bij kruidenrijk graslandranden.

Overige

- In het geval dat er ecologisch slootschonen plaatsvindt naast kruidenrijk grasland, mag de bagger niet op het kruidenrijk grasland gedeponereerd worden en moet het maaisel binnen paar dagen verwijderd worden. De bagger uit aangrenzende sloot moet dan op andere zijde worden gespoten. Is dat niet mogelijk, dan kan de combinatie kruidenrijk grasland en baggeren/ecologisch slootschonen niet.
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. voor pleksgewijze bestrijding van haarden van probleemonkruiden zoals akkerdistel, ridderzuring, jacobskruiskruid en brandnetel, op maximaal 10% van de beheereenheid.

Adviezen

- De beheereis van de aanwezigheid van indicatorsoorten [19a] is bedoeld als indicator voor beperkt (of niet) bemesten van kruidenrijk grasland. Dit wordt door de NVWA gecontroleerd. De kwaliteit van kruidenrijk grasland kan ook op een andere manier gemonitord worden, door gebruik te maken van de verschillende ontwikkelingsstadia voor kruidenrijk grasland. Bij kruidenrijk grasland past dan een soortenrijkdom van 15-20 soorten grassen en kruiden per 25 m² (Schippers, 2014).
- Een kruidenrijk grasland dat te zwaar wordt, kan ook een jaar gewisseld worden met, bijvoorbeeld, extensief weiden, zodat het mozaïek meer variatie krijgt. Let er wel op dat het klopt met SCAN-ICT en het contract met de deelnemer.

Pakketvarianten

Pakket variant	vergoeding per ha
5a kruidenrijk grasland 1 april 15juni 4 indicator soorten	€ 1.375,71
5b kruidenrijk grasland 1 april 22juni 4 indicator soorten	€ 1.580,11
5h kruidenrijk graslandrand 4 indicator soorten	€ 1.171,31
5i kruidenrijk graslandrand 8 indicator soorten	€ 1.375,71
5l kruidenrijk grasland 1 april 15juni 8 indicator soorten	€ 1.813,71

6 Extensief beweid grasland

Introductie

Extensief beweid grasland is waardevol voor insecten en insectenetende vogels die voorkomen op wat korter gras en een bepaalde beweidingsdruk kunnen hebben, bijvoorbeeld de kievit. De mestflatten van het vee trekken insecten aan die als voedsel dienen voor volwassen vogels en oudere kuikens.

Dit pakket werkt het best met een veebezetting van 1,5 GVE/ha. Beweiden met 3 GVE/ha is in samenhang binnen het weidevogelmozaïek waardevol. Dit geldt met name als er beweid wordt in plaats van gemaaid in de randzones van een mozaïek. Er wordt gewerkt met een lage veebezetting, zodat er voldoende ruimte voor weidevogels is. Dit pakket past bij een grasproductie van ca. 7 ton droge stof/hectare/jaar. De pakketvarianten onderscheiden zich door de periode van extensief beweiden en de veebezetting. Beweiding met koeien levert meer variatie in structuur dan beweiding met schapen

<https://www.collectiefkrimpenerwaard.nl/images/pdf/6%20pakketkaart%20extensief%20beweid%200%20grasland.pdf>

Beheer

Beheereisen (beheeractiviteiten in Koppeltabel = basis voor de vergoeding [activiteitnummer])

- Geen gebruik van chemische onkruidbestrijding op min 90 % van de oppervlakte [7].
- Beweiding is verplicht vanaf datum x tot datum y met minimale a en maximale veebezetting b GVE/ha (zie Bijlage 1) [8] (zie pakketvarianten).

Aanvullende beheervoorschriften

- In de periode van extensief beweiden vinden geen bewerkingen plaats, zoals maaien, rollen, slepen, scheuren, frezen, (her)inzaaien, doorzaaien en bemesten.
- In periode van extensief beweiden is het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen niet toegestaan. Buiten die periode is chemische onkruidbestrijding toegestaan, m.u.v. voor pleksgewijze bestrijding van haarden van probleemonkruiden zoals akkerdistel,

ridderzuring, jacobskruiskruid en brandnetel, op maximaal 10% van de beheereenheid.

Adviezen

- Dit pakket past bij een productie van ca. 7 ton/ha.
- Beweiden met 3 GVE/ha is als alleenstaand beheerpakket weinig effectief, maar in samenhang binnen het weidevogelmozaïek is het waardevol. Met name in de randzones van een mozaïek, wanneer er beweid wordt in plaats van gemaaid, levert het een waardevolle bijdrage aan het mozaïek.

Pakketvarianten

Pakket variant	vergoeding per ha
6a extensief beweid grasland 1 mei 15juni 1 tot 1,5GVE/ha	€ 705,66
6b extensief beweid grasland 1 mei 15okt 0,15 tot 0,5GVE/ha	€ 2.206,64
6c extensief beweid grasland 1 mei 15juni 1 tot 3GVE/ha	€ 504,32
6d extensief beweid grasland 1 mei 1juli 1 tot 1,5GVE/ha	€ 891,59
6e extensief beweid grasland 15 mei 1juli 1 tot 1,5GVE/ha	€ 705,66

7 Ruige mest

Introductie

Bemesting met ruige mest stimuleert het bodemleven, versterkt de bodemstructuur en de bodemorganische stof. Regenwormen en ander bodemleven is een belangrijke voedselbron is voor boerenlandvogels en zijn ook belangrijk voor de bodemstructuur. Regenwormen breken mest en strooisel af in bodemorganische stof en nutriënten. De grasgroei vertraagd enigszins ten opzichte van het gebruik van drijfmest of kunstmest, waardoor de percelen langer de open structuur houden die ze voor weidevogels geschikt maakt. Ook verwerken sommige weidevogels, met name Kievieten, het stro uit de ruige mest in hun nest. De vaste fractie van drijfmest pakt gunstig uit voor weidevogels en daarom past deze vorm ook in dit pakket.

Dit pakket is specifiek bedoeld voor boerenlandvogelbeheer en kan alleen in combinatie met andere, op broedvogels gerichte pakketten worden afgesloten. In pakketten t.b.v. bodemkwaliteit, water en klimaat is bemesting met ruige mest of andere bodemverbeteraars en plantenresten mogelijk via het pakket *Bodemverbetering* (pakket 39).

Ruige mest (foto <https://www.livinglabfryslan.frl/ruge-dong-ofteewel-ruige-mest/>)

Beheer

Beheereisen (beheeractiviteiten in Koppeltabel = basis voor de vergoeding)

- Vaste mest is opgebracht (vaste mest: dierlijke meststoffen die niet verpompbaar zijn; besluit meststoffen 1Ai; Bijlage i uit Uitvoeringsregeling Meststoffenwet (Tabel I) rund (10,13), paard (25), schaap (56) Ofwel strorijke vaste mest

Aanvullende beheervoorschriften

- De beheereis moet in dit beheerpakket ingevuld worden met ruige, strorijke stalmest

- Dit pakket kan alleen in combinatie met een ander beheerpakket worden afgesloten (zie ook cumulatietabel).
- Op de beheereenheid wordt in een kalenderjaar ten minste 5 en maximaal 10 ton ruige stalmest of vaste fractie per hectare uitgereden, dit om te voorkomen dat de grasmat te zwaar voor weidevogelkuikens wordt.
- De ruige stalmest of vaste fractie wordt in één keer opgebracht.
- Als er sprake is van een rustperiode wordt de mest vanaf de dag volgend op de einddatum van de rustperiode van het betreffende agrarische beheerpakket tot de toegestane einddatum volgens de mestwetgeving uitgereden.
- Bij voorkeur wordt er niet vóór de rustperiode uitgereden, omdat dat leidt tot een te zwaar gewas dat slechte voederkwaliteit heeft. Daarnaast bestaat het risico dat het gewas doorschiet, platslaat of vervilt.
- Overleg met het collectief over het beste moment om de mest uit te rijden. Als er ruige mest of vaste fractie is uitgereden, dan moet er niet in dezelfde periode ook drijfmest uitgereden worden.

Pakketvarianten

7a Ruige mest € 103,89 per ha

Meldingen

Uitrijden van ruige mest moet per perceel binnen 7 kalenderdagen na het uitrijden worden gemeld bij RVO via het collectief.

42 Legselbeheer op bouwland en uitgesteld zaaien

Introductie

Dit pakket helpt boeren bij de bescherming van nesten en kuikens op bouwland. Het gaat dus vaak om maïsland, maar niet uitsluitend. Doordat bekend is waar nesten en kuikens aanwezig zijn, kunnen werkzaamheden daarop worden afgestemd.

Contact met veldmedewerkers en/of vrijwilligers is erg belangrijk. Zij brengen de nesten en kuikens in kaart, waarbij zoveel mogelijk vanaf de rand van het perceel gemonitord wordt. Nesten worden geregistreerd, het liefst digitaal. Nesten worden beschermd tegen verstoring via verplaatsen, nestbeschermers of via uitstellen van zaaien van het gewas.

Kievit op bouwland met uitgesteld zaaien, fragment (foto <https://boerin.files.wordpress.com/2016/05/bewegingscamera-bij-kievitsnest-1.jpg>)

Beheer

Beheerisen (beheeractiviteiten in Koppeltabel = basis voor de vergoeding [activiteitnummer])

- Er wordt aantoonbaar gezocht naar nesten. Gevonden nesten en/of kuikens zijn geregistreerd (bijvoorbeeld op stalkaart of via geo informatie) en worden beschermd en gevrijwaard van alle landbouwkundige bewerkingen of beschermd via het plaatsen van nestbeschermers. Voor specifieke soorten kan nestgelegenheid worden geplaatst [5].
- *Pakket b t/m d*: Gevonden nesten en/of kuikens worden beschermd en gevrijwaard van alle landbouwkundige bewerkingen via een rustperiode van datum x tot datum y waarbij de vrijwaring tenminste 14 kalenderdagen duurt (zie pakketvarianten) [5].

Aanvullende beheervoorschriften

- **Pakket a:** De beheereenheid wordt tijdens het broedseizoen één of meerdere malen gecontroleerd op aanwezige legsels. Monitoring van nesten en kuikens zoveel mogelijk zonder betreding van het veld uitvoeren (bijvoorbeeld vanaf de rand van het perceel of met drones).
- Nesten moeten worden geregistreerd en je moet ook aan kunnen tonen dat er naar nesten gezocht is, ook als er geen nesten zijn. Het liefst zien we dat nesten digitaal worden geregistreerd Boerenlandvogelmonitor, met een registratie die up-to-date is. Registeren kan eventueel via stalkaarten.
- Legselbeheer op bouwland en een rustperiode op bouwland heeft alleen zin als er aangrenzend opgroeihabitat voor kuikens aanwezig is. Daarom moet er ook gezorgd worden voor opgroeihabitat, zoals kruidenrijke akkerranden of direct aangrenzend weidevogelgrasland.

Adviezen

- Vooral percelen waar de groenbemester niet te vol uit de winter komt zijn geschikt.
- Ook percelen waar de mais stoppel nog boven staat de winter door zijn erg geschikt
- Op zand en löss moet (o.a.) na de teelt van maïs een vanggewas gezaaid worden en daarom moet maïs op tijd geoogst kunnen worden. Om die reden is bij dit pakket een vroegrijpend maisgewas gewenst.

Pakketvarianten

Pakket variant	vergoeding per ha
42a legselbeheer bouwland en uitgesteld zaaien	€ 90,00 *)
42b legselbeheer bouwland en uitgesteld zaaien en rust periode 15 mrt 15mei	€ 140,00
42c legselbeheer bouwland en uitgesteld zaaien en rust periode 15 mrt 22mei	€ 210,00
42d legselbeheer bouwland en uitgesteld zaaien en rust periode 15 mrt 1juni	€ 280,00
*) per nest	

Meldingen

Pakket b-d: Start rustperiode binnen 7 kalenderdagen melden bij RVO via het collectief

55 Beperkt gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen

Introductie

Beperkt gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen biedt ruimte voor groei van spontane plantensoorten in graslanden en akkers. In het ANLb past het daardoor in beheerpakketten die streven naar kruidenrijkdom. Buiten bufferzones is dit bovenwettelijk. Het kan als pluspakket op een aantal beheerpakketten worden afgesloten; zie cumulatietabel.

Beheer

Beheereisen (beheeractiviteiten in Koppeltabel = basis voor de vergoeding [activiteitnummer])

- Geen gebruik van chemische onkruidbestrijding op min 90 % van de oppervlakte [7].

Aanvullende beheervoorschriften

- Op maximaal 10% van de beheereenheid (rand of perceel) mag chemische onkruidbestrijding worden ingezet.
- Het voorschrift geldt gedurende het hele kalenderjaar.
- Dit pakket kan als pluspakket worden ingezet, in combinatie met ANLb of eco-regeling maatregelen maar alleen als het gebruik van chemie niet al vanwege wetgeving verboden is of al verplicht in het pakket zit.

Pakketvarianten

Pakket variant	vergoeding per ha
55a beperkte onkruidbestrijding grasland	€ 71,73
55b beperkte onkruidbestrijding bouwland	€ 107,83

Tabel met vergoedingen

Pakket variant	vergoeding per ha
Grasland met rustperiode	
1a rust 1 april 1 juni	€ 496,48
1b rust 1 april 8 juni	€ 696,66
1c rust 1 april 15 juni	€ 795,34
1d rust 1 april 22 juni	€ 861,98
1l voorweiden rust 1 mei 15 juni	€ 299,26
1m voorweiden rust 8 mei 22 juni	€ 299,26
1q voorweiden rust 1 mei 1 juni	€ 256,13
1r voorweiden rust 8 mei 8 juni	€ 256,13
1s voorweiden rust 1 mei 8 juni	€ 281,95
1t voorweiden rust 8 mei 15 juni	€ 281,95
1u voorweiden rust 15 mei 15 juni	€ 253,34
1v rust 15 maart 15 mei	€ 198,92
1w rust 15 maart 22 mei	€ 353,65
1x rust 15 maart 1 juni	€ 525,08
Kuikenvelden	
2a 2 wkn rust 1 mei en 1 aug	€ 346,93
2b 3 wkn rust 1 mei en 1 aug	€ 545,42
2c 4 wkn rust 1 mei en 1 aug	€ 808,58
2d 5 wkn rust 1 mei en 1 aug	€ 943,59
Plasdras pakketten	
3a plasdras 15 feb 15 april	€ 1.000,83
3b plasdras 15 feb 15 mei	€ 1.586,45
3c plasdras 15 feb 15 jun	€ 2.631,30
3d plasdras 15 feb 1 aug	€ 2.631,30
3i plasdras 3wkn in periode 1 mei 1 aug	€ 789,39
3j plasdras 4wkn in periode 1 mei 1 aug	€ 1.052,52
3k plasdras 6wkn in periode 1 mei 1 aug	€ 1.578,78
3l plasdras 8wkn in periode 1 mei 1 aug	€ 2.105,04
Legselbeheer grasland	
4a legselbeheer op grasland	€ 90,00 *)
4d legselbeheer plus 2wkn rust periode 1 mei 1 aug	€ 508,28
4e legselbeheer plus 3wkn rust periode 1 mei 1 aug	€ 649,01
4f legselbeheer plus 4wkn rust periode 1 mei 1 aug	€ 912,17
4g legselbeheer plus 5wkn rust periode 1 mei 1 aug	€ 1.047,19

Kruidenrijk grasland	
5a kruidenrijk grasland 1 april 15juni 4 indicator soorten	€ 1.375,71
5b kruidenrijk grasland 1 april 22juni 4 indicator soorten	€ 1.580,11
5h kruidenrijk graslandrand 4 indicator soorten	€ 1.171,31
5i kruidenrijk graslandrand 8 indicator soorten	€ 1.375,71
5l kruidenrijk grasland 1 april 15juni 8 indicator soorten	€ 1.813,71
Extensief beweiden	
6a extensief beweid grasland 1 mei 15juni 1 tot 1,5GVE/ha	€ 705,66
6b extensief beweid grasland 1 mei 15okt 0,15 tot 0,5GVE/ha	€ 2.206,64
6c extensief beweid grasland 1 mei 15juni 1 tot 3GVE/ha	€ 504,32
6d extensief beweid grasland 1 mei 1juli 1 tot 1,5GVE/ha	€ 891,59
6e extensief beweid grasland 15 mei 1juli 1 tot 1,5GVE/ha	€ 705,66
Ruige mest	
7a ruige mest	€ 103,89
Legselbeheer bouwland	
42a legselbeheer bouwland en uitgesteld zaaien	€ 90,00 *)
42b legselbeheer bouwland en uitgesteld zaaien en rust periode 15 mrt 15mei	€ 140,00
42c legselbeheer bouwland en uitgesteld zaaien en rust periode 15 mrt 22mei	€ 210,00
42d legselbeheer bouwland en uitgesteld zaaien en rust periode 15 mrt 1juni	€ 280,00
*) per nest	
Chemische onkruidbestrijding	
55a beperkte onkruidbestrijding grasland	€ 71,73
55b beperkte onkruidbestrijding bouwland	€ 107,83

*) Nest vergoeding is indicatief kan nog aangepast worden

